

32000L0035

8.8.2000

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 200/35

**SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2000/35/ES
z 29. júna 2000
o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 95,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

v súlade s postupom stanoveným v článku 251 zmluvy ⁽³⁾, v zmysle spoločného textu schváleného zmierovacím výborom 4. mája 2000,

keďže:

- (1) Vo svojej rezolúcii o komplexnom programe pre malé a stredné podniky a remeselný sektor ⁽⁴⁾ Európsky parlament vyzval Komisiu k predloženiu návrhov zaoberajúcich sa oneskorenými platbami.
- (2) 12. mája 1995 Komisia prijala odporúčanie o platobných dobách v obchodných transakciách ⁽⁵⁾.
- (3) Vo svojej rezolúcii o odporúčaní Komisie o platobných dobách v obchodných transakciách ⁽⁶⁾ Európsky parlament vyzval Komisiu, aby zvažila prepracovanie svojho odporúčania na návrh smernice Rady, ktorý by bol predložený čo možno najskôr.
- (4) 29. mája 1997 Hospodársky a sociálny výbor prijal stanovisko k zelenej knihe Komisie o verejnom obstarávaní v Európskej únii: Skúmajúc cestu vpred ⁽⁷⁾.
- (5) 4. júna 1997 Komisia uverejnila akčný plán jednotného trhu, ktorý zdôraznil, že oneskorené platby predstavujú čím ďalej tým vážnejšiu prekážku úspechu spoločného trhu.

- (6) 17. júla 1997 Komisia uverejnila správu o oneskorených platbách v obchodných transakciách ⁽⁸⁾, ktorá rekapituluje výsledky zhodnotenia účinkov odporúčania Komisie z 12. mája 1995.
- (7) Podniky, a to najmä malé a stredné, sú v dôsledku príliš dlhých platobných dôb a oneskorených platieb výrazne správne a finančne zaťažované. Navyše sú tieto problémy hlavnou príčinou platobnej neschopnosti, ktorá ohrozuje samotnú existenciu podnikov, a majú za následok rozsiahle straty pracovných miest.
- (8) V niektorých členských štátoch sa zmluvné platobné doby významne odlišujú od priemeru v spoločenstve.
- (9) Rozdiely medzi pravidlami pre platby a skutočnou praxou sú v členských štátoch prekážkou riadneho fungovania vnútorného trhu.
- (10) Táto skutočnosť má za následok značné obmedzenie obchodných transakcií medzi členskými štátmi. To je v rozpore s článkom 14 zmluvy, podľa ktorého by podnikatelia mali mať možnosť obchodovať na vnútornom trhu za podmienok, ktoré zaručujú, že cezhraničné obchodné transakcie neprinášajú so sebou väčšie riziká než domáci obchod. Pri uplatňovaní podstatne rozdielnych pravidiel na domáce a cezhraničné obchodné transakcie by došlo k narušeniu voľnej hospodárskej súťaže.
- (11) Najnovšie štatistiky ukazujú, že od prijatia odporúčania z 12. mája 1995 nedošlo v mnohých členských štátoch k zlepšeniu v oneskorených platbách.
- (12) Cieľ, ktorý sleduje boj proti oneskoreným platbám na vnútornom trhu, sa nedá uspokojivo dosiahnuť, ak členské štáty konajú individuálne, a je preto lepšie dosiahnuteľný na úrovni spoločenstva. Táto smernica neprekračuje rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa. Preto je táto smernica v celom rozsahu v súlade s požiadavkami princípov subsidiarity a proporcionality tak, ako sú stanovené v článku 5 zmluvy.
- (13) Táto smernica by sa mala obmedziť na platby vykonávané ako odplata za obchodné transakcie a neupravuje transakcie so spotrebiteľmi, úroky v spojitosti s inými platbami, napr. platbami podľa zákonov o zmenkách a šekoch, platbami vykonávanými ako náhrady škody vrátane platieb od poisťovacích spoločností.
- (14) Skutočnosť, že sa táto smernica dotýka aj slobodných povolaní, neznamená, že členské štáty musia s nimi zaobchádzať ako s podnikmi alebo obchodníkmi aj na iné účely než na tie, ktoré sleduje smernica.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 168, 3.6.1998, s. 13, a Ú. v. ES C 374, 3.12.1998, s. 4.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 407, 28.12.1998, s. 50.

⁽³⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu zo 17. septembra 1998 (Ú. v. ES C 313, 12.10.1998, s. 142), spoločná pozícia Rady z 29. júla 1999 (Ú. v. ES C 284, 6.10.1999, s. 1) a rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 16. decembra 1999 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku). Rozhodnutie Európskeho parlamentu z 15. júna 2000 a rozhodnutie Rady z 18. mája 2000.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES C 323, 21.11.1994, s. 19.

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 127, 10.6.1995, s. 19.

⁽⁶⁾ Ú. v. ES C 211, 22.7.1996, s. 43.

⁽⁷⁾ Ú. v. ES C 287, 22.9.1997, s. 92.

⁽⁸⁾ Ú. v. ES C 216, 17.7.1997, s. 10.

- (15) Táto smernica definuje len pojem „exekučný titul“, ale neupravuje rôzne postupy núteného výkonu tohto titulu a podmienky, za ktorých nútený výkon tohto titulu môže byť zastavený alebo odložený.
- (16) Oneskorená platba predstavuje porušenie zmluvy, ktoré sa v dôsledku nízkych sadziieb úrokov z oneskorenia, resp. zdĺhavých konaní o náhradu škody vo väčšine členských štátov stáva finančne atraktívnym pre dlžníkov. Na odvrátenie tohto trendu a zabezpečenia toho, aby dôsledky vyplývajúce z oneskorených platieb odrádzali od oneskorených platieb, je potrebná rásna zmena vrátane náhrady nákladov vzniknutých veriteľom.
- (17) Primeraná náhrada nákladov na vymáhanie sa musí vziať do úvahy bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, na základe ktorých môže sudca členského štátu rozhodnúť o akejkoľvek ďalšej náhrade škody vzniknutej v dôsledku oneskorenej platby dlžníka, majúci na zreteli aj to, že takto vzniknuté náklady už môžu byť kryté úrokmi z omeškania.
- (18) Táto smernica berie do úvahy otázku dlhých zmluvných platobných dôb, a najmä existenciu určitejšej druhov zmlúv, v ktorých je oprávnené použitie dlhšej platobnej doby v kombinácii s obmedzením zmluvnej slobody alebo s vyššou sadzbou úrokov.
- (19) Táto smernica by mala zakázať zneužívanie zmluvnej slobody na úkor veriteľov. Za faktory zakladajúce takéto zneužívanie môžu byť považované situácie, keď dohoda slúži predovšetkým na zabezpečenie dodatočnej likvidity dlžníka na úkor veriteľa, alebo keď hlavná zmluvná strana uplatní na svojich dodávateľov a vedľajšie zmluvné strany také platobné podmienky, ktoré nevyplývajú z platobných podmienok určených jemu. Touto smernicou nie sú dotknuté ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov týkajúce sa spôsobu uzatvárania zmlúv, resp. upravujúce platnosť zmluvných podmienok, ktoré sú neprimerané voči dlžníkovi.
- (20) Dôsledky oneskorených platieb budú odrádzať, len ak budú sprevádzané takými konaniami o náhradu škody, ktoré sú rýchle a účinné v prospech veriteľa. V súlade so zásadou nediskriminácie, ktorá je obsiahnutá v článku 12 zmluvy, by takéto postupy mali byť k dispozícii všetkým veriteľom usadeným v spoločenstve.
- (21) Je potrebné zabezpečiť, aby v prípade, ak je klauzula o výhrade vlastníctva podľa použiteľných ustanovení vnútroštátneho práva určených medzinárodným právom súkromným platná, mali veritelia na celom území spoločenstva možnosť uplatniť výhradu vlastníckeho práva bez diskriminácie.
- (22) Táto smernica by mala upravovať všetky obchodné transakcie bez ohľadu na to, či sa uskutočňujú medzi súkromnými alebo verejnoprávnymi podnikmi, alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej správy s ohľadom na to, že orgány verejnej správy vykonávajú značný objem platieb

voči podnikateľskému sektoru. Z tohto dôvodu by táto smernica mala upravovať aj všetky obchodné transakcie medzi hlavnou zmluvnou stranou a jej dodávateľmi alebo vedľajšími zmluvnými stranami.

- (23) Článok 5 tejto smernice požaduje, aby konanie o nenamietaných nárokoch bolo ukončené v krátkom čase v súlade s vnútroštátnymi predpismi, ale nepožaduje od členských štátov, aby prijali osobitný postup, alebo aby určitým spôsobom zmenili existujúce zákonné postupy,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Predmet

Táto smernica sa vzťahuje na všetky platby uskutočnené ako odplata za obchodné transakcie.

Článok 2

Definície

Na účely tejto smernice:

1. pojem „obchodné transakcie“ znamená transakcie medzi podnikmi, alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej správy, ktoré vedú k dodávke tovaru alebo k poskytnutiu služieb za odplatu,
pojem „verejný orgán“ znamená akéhokoľvek obstarávateľa alebo subjekt podľa definície v smerniciach o verejnom obstarávaní (92/50/EHS ⁽¹⁾, 93/36/EHS ⁽²⁾, 93/39/EHS ⁽³⁾ a 93/38/EHS ⁽⁴⁾),
pojem „podnik“ znamená akúkoľvek organizáciu konajúcu v rámci nezávislej hospodárskej alebo odbornej činnosti, a to aj vtedy, ak je táto činnosť vykonávaná len jednou osobou;
2. pojem „oneskorená platba“ znamená prekročenie zmluvnej alebo zo zákona vyplývajúcej doby splatnosti;
3. pojem „výhrada vlastníctva“ znamená zmluvnú dohodu, podľa ktorej predávajúcemu zostáva zachované vlastnícke právo k dotknutému tovaru až do úplného zaplatenia ceny;
4. pojem „úroková sadzba uplatňovaná Európskou centrálnou bankou na jej hlavné refinancujúce operácie“ znamená úrokovú sadzbu uplatňovanú pri týchto operáciách v prípade ponúk s pevnou sadzbou. Ak bola hlavná refinancujúca operácia vykonaná podľa postupu ponuky s variabilnou sadzbou, zodpovedá táto úroková sadzba marginálnej úrokovej sadzbe, ktorá vyplynula z tejto ponuky. Toto sa uplatňuje rovnako pri aukciách s jednotnou ako aj variabilnou sadzbou;

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 24.7.1992, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 199, 9.8.1993, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 199, 9.8.1993, s. 54.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 199, 9.8.1993, s. 84.

5. pojem „exekučný titul“ znamená akékoľvek rozhodnutie, rozsudok, alebo platobný rozkaz vydaný súdom, alebo iným príslušným orgánom či už na jednorazovú platbu alebo na platenie v splátkach, ktoré umožňuje veriteľovi uplatniť svoj nárok voči dlžníkovi prostredníctvom núteného výkonu. Patrí sem rozhodnutie, rozsudok, alebo platobný rozkaz, ktorý je predbežne vykonateľný a zostáva takým, aj keď sa dlžník proti nemu odvolá.

Článok 3

Úrok v prípade oneskorenej platby

1. Členské štáty zabezpečia, aby:
 - a) úrok podľa písm. d) sa stal splatným dňom nasledujúcim po termíne alebo po uplynutí lehoty na zaplatenie určených v zmluve,
 - b) v prípade, že termín alebo lehota na zaplatenie v zmluve nie sú stanovené, sa úrok stal splatným automaticky bez potreby upozornenia:
 - i) 30 dní po obdržaní faktúry alebo rovnocennej výzvy na zaplatenie dlžníkom, alebo
 - ii) v prípade, ak dátum obdržania faktúry alebo rovnocennej výzvy na zaplatenie je neurčitý, 30 dní po obdržaní tovaru alebo služby, alebo
 - iii) v prípade, že dlžník obdrží faktúru, alebo rovnocennú výzvu na zaplatenie skôr ako tovar alebo službu, 30 dní po obdržaní tovaru alebo služby, alebo
 - iv) v prípade, ak proces prevzatia, resp. overovania, ktorým sa má stanoviť zhoda tovaru alebo služby so zmluvou, je určený zákonom alebo zmluvou, a ak dlžník obdrží faktúru alebo rovnocennú výzvu na zaplatenie skôr alebo v deň, keď sa takéto preberanie, resp. overovanie uskutoční, 30 dní po tomto dni;
 - c) veriteľ mal nárok na úrok z omeškania, ak:
 - i) splnil svoje zmluvné a zo zákona mu vyplývajúce záväzky, a
 - ii) neobdržal dlžnú čiastku načas, s výnimkou prípadov, keď dlžník nie je za omeškanie zodpovedný,
 - d) výška úroku z omeškania (zákonná sadzba), ktorú je dlžník povinný zaplatiť, sa rovnala hodnote úrokovej sadzby uplatňovanej Európskou centrálnou bankou na jej poslednú hlavnú refinancujúcu operáciu vykonanú pred prvým kalendárnym dňom príslušného polroka (referenčná sadzba) zvýšenej minimálne o sedem percentuálnych bodov (marža), pokiaľ nie je v zmluve určené inak. Pre členský štát, ktorý sa nezúčastňuje tretej etapy hospodárskej a menovej únie, je vyššie uvedená referenčná sadzba zhodná so sadzbou stanovenou jeho národnou centrálnou bankou. V oboch prípadoch sa referenčná sadzba platná v prvý kalendárny deň príslušného polroka použije počas nasledujúcich šiestich mesiacov;

e) okrem prípadov, keď dlžník nie je zodpovedný za omeškanie, veriteľ je oprávnený od dlžníka požadovať primeranú náhradu všetkých svojich opodstatnených nákladov na vymáhanie vzniknutých v dôsledku dlžníkovho omeškania. Tieto náklady na vymáhanie musia zodpovedať princípom transparentnosti a proporcionality, pokiaľ ide o daný dlh. Členské štáty môžu pri rešpektovaní vyššie uvedených princípov stanoviť maximálnu hodnotu nákladov na vymáhanie pre rôzne výšky dlhu.

2. Pre určité druhy zmlúv, ktoré budú definované vnútroštátnymi právnymi predpismi, môžu členské štáty určiť lehotu, po uplynutí ktorej sa úroky stávajú splatnými, na maximálne 60 dní, a to za predpokladu, že sa buď zabráni zmluvným stranám v prekročení tejto lehoty, alebo sa stanoví povinná úroková sadzba, ktorá bude podstatne vyššia ako sadzba vyplývajúca z právneho predpisu.

3. Členské štáty zabezpečia, aby dohoda o dni splatnosti alebo o následkoch omeškania, ktorá nie je v súlade s ustanoveniami odsekov 1 písm. b) až d) a 2, nebola vykonateľná, alebo mala za následok nárok na náhradu škody, ak pri zvážení všetkých okolností prípadu vrátane dobrých obchodných zvyklostí a povahy tovaru, je zjavne nevýhodná pre veriteľa. Pri určovaní, či je dohoda zjavne nevýhodná pre veriteľa, sa okrem iného prihliadne na to, či dlžník má nejaký objektívny dôvod odchyliť sa od ustanovení odsekov 1 písm. b) až d) a 2. Ak sa určí, že takáto dohoda je zjavne nevýhodná, použijú sa podmienky ustanovené v právnych predpisoch, ak vnútroštátny súd neurčí iné spravodlivé podmienky.

4. V záujme veriteľov a súťažiteľov členské štáty zabezpečia, aby existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré zabránia pokračujúcemu uplatňovaniu značne nevýhodných podmienok v zmysle odseku 3.

5. Prostriedky uvedené v odseku 4 zahŕňajú ustanovenia, na základe ktorých organizácie oficiálne uznané za zástupcov malých a stredných podnikov alebo organizácie majúce oprávnený záujem ich zastupovať, môžu dať podnet na začatie súdneho konania na súde alebo príslušnom správnom orgáne podľa príslušného vnútroštátneho právneho predpisu na základe toho, že zmluvné podmienky navrhnuté pre všeobecné uplatnenie sú v zmysle odseku 3 zjavne nevýhodné, aby tak mohli uplatniť vhodné a účinné prostriedky, ktoré zabránia ďalšiemu uplatňovaniu takýchto podmienok.

Článok 4

Výhrada vlastníctva

1. Členské štáty zabezpečia v súlade s ustanoveniami rozhodného práva určeného medzinárodným právom súkromným, aby predávajúcemu zostalo zachované vlastnícke právo k tovaru až do úplného zaplatenia jeho ceny, ak doložka o výhrade vlastníctva bola výslovne dohodnutá medzi kupujúcim a predávajúcim pred odovzdaním tovaru.

2. Členské štáty môžu prijať, alebo ponechať v platnosti ustanovenia týkajúce sa splátok, ktoré už dlžník zaplatil.

Článok 5

Postupy vymáhania nesporných pohľadávok

1. Členské štáty zabezpečia, aby exekučný titul bolo možné získať bez ohľadu na výšku dlhu spravidla do 90 dní od podania žaloby alebo urobenia podania veriteľom na súde alebo na inom príslušnom orgáne za predpokladu, že dlh alebo prvky konania nie sú sporné. Členské štáty vykonávajú túto povinnosť v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, inými právnymi predpismi a správnyimi opatreniami.

2. Príslušné zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia budú uplatňovať rovnaké podmienky na všetkých veriteľov usadených v Európskom spoločenstve.

3. Lehota 90 kalendárnych dní uvedená v odseku 1 nezahŕňa:

- a) lehoty na doručenie písomností;
- b) akékoľvek omeškanie spôsobené veriteľom, ako napr. lehoty na vykonanie opráv v podaní.

4. Tento článok sa nedotýka ustanovení Bruselského dohovoru o súdnej právomoci a vykonávaní rozsudkov v občianskych a obchodných veciach ⁽¹⁾.

Článok 6

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 8. augusta 2002. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

2. Členské štáty môžu zachovať alebo uviesť do účinnosti ustanovenia, ktoré sú pre veriteľov výhodnejšie ako ustanovenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou.

3. Pri transpozícii tejto smernice môžu členské štáty vylúčiť:

- a) dlhy, ktoré sú predmetom konkurzného konania začatého proti dlžníkovi,
- b) zmluvy, ktoré boli uzatvorené pred 8. augustom 2002 a
- c) nároky na úroky nižšie ako 5 EUR.

4. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

5. Komisia dva roky po 8. auguste 2002 preskúma okrem iného úrokovú sadzbu stanovenú právnymi predpismi, zmluvné doby splatnosti a oneskorené platby, aby posúdila ich dopad na obchodné transakcie a fungovanie právnych predpisov v praxi. Výsledky tohto preskúmania a iných prieskumov oznámi Európskemu parlamentu a Rade, a ak to bude vhodné predloží aj návrhy na zlepšenie tejto smernice.

Článok 7

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dňom jej uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*.

Článok 8

Určenie

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Luxemburgu 29. júna 2000

Za Európsky parlament

predsedníčka

N. FONTAINE

Za Radu

predseda

M. MARQUES DA COSTA

⁽¹⁾ Úplné znenie v Ú. v. ES C 27, 26.1.1998, s. 3.